

T.C
İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ
ENGELSİZ BAKIRÇAY KOORDİNATÖRLÜĞÜ YÖNERGESİ

Birinci Bölüm
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1-Amaç ve Kapsam

(1) Bu yönergenin amacı, İzmir Bakırçay Üniversitesi'nde kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin; engel durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak gerekli tedbirleri almak ve eğitimde fırsat eşitliği sağlamak üzere kurulan Engelsiz Bakırçay Koordinatörlüğü' nün çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

(2) Bu yönerge hükümleri, İzmir Bakırçay Üniversitesinde öğrenim gören ve herhangi bir engeli nedeniyle özel gereksinimleri bulunan öğrencilere yönelik olarak yapılacak çalışmalar kapsamında Koordinatörlüğün yetki ve görevlerini düzenlemektedir.

Madde 2-Dayanak

(1) Bu yönerge, 02.07.2005 tarihli ve 5378 sayılı 'Engelliler Hakkında Kanun'un 15. maddesi çerçevesinde, 14.08.2010 gün 27672 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 'Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'nin 11. ve 12. maddelerine göre hazırlanmıştır.

Madde 3-Tanımlar

(1) Bu yönergede bahsi geçen;

a) **Üniversite:** İzmir Bakırçay Üniversitesini

b) **Rektör:** İzmir Bakırçay Üniversitesi Rektörünü

c) **Yönetmelik:** 14.08.2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğini

d) **Engelsiz Bakırçay Birimi:** Yönetmeliğin 11. maddesi uyarınca İzmir Bakırçay Üniversitesi'nde kurulan Birimi

e) **Koordinatör:** Engelsiz Bakırçay Birim Koordinatörü

f) **Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Birim Sorumlusu:** Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde görevli psikolog ve uzmanları

g) **Yönetim Kurulu:** Engelsiz Bakırçay Birimi Yönetim Kurulu

h) **Engelli Öğrenci:** Doğuştan ve/veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama güçlükleri olan ve/veya korunma, bakım, rehabilitasyon, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğrenim öğrencisini

- i) **Özürlü Sağlık Kurulu Raporu:** Özürlü Sağlık Kurulu'nca hazırlanan, kişilerin özür ve sağlık durumları ile kendi kullanım amacını içeren belgeyi
- j) **Üniversite Engelli Öğrenci Temsilcisi:** Engelsiz Bakırçay Birimi'ne kayıtlı olan ve Engelsiz Bakırçay Birimi'ne kayıtlı olan arkadaşları tarafından oylama ile en çok oyu alarak seçilen öğrenci
- k) **Ders:** İzmir Bakırçay Üniversitesi yönetmeliklerine uygun olarak ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında okutulan zorunlu ve seçmeli dersleri
- l) **Staj:** İzmir Bakırçay Üniversitesi yönetmeliklerine ve staj yönergelerine uygun olarak bölüm programlarında ön lisans, lisans programlarında mevcut olan zorunlu veya isteğe bağlı bilgi ve deneyimlerini pekiştirmeleri ve iş hayatını tanıyabilmelerini sağlamak için uygulanacak öğretimi
- m) **Sınav:** İzmir Bakırçay Üniversitesi'nde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına dair yapılan ara sınavlar, ara sınav mazereti, final sınavları ile bütünleme, tek ders gibi sınavları
- n) **Engelli Öğrenci Danışmanı:** Engelli öğrencilere akademik sorunları konusunda danışmanlık yapan, meslek yüksekokulu, yüksekokul, fakülte, enstitü tarafından görevlendirilen öğretim elemanını
- o) **Akademik Birim:** İzmir Bakırçay Üniversitesi bünyesinde bulunan meslek yüksekokulu, yüksekokul, fakülte, enstitüyü ifade eder.

Madde 4- Genel Esaslar

- (1) Bu yönerge kapsamındaki hizmetlerin yerine getirilmesinde aşağıda belirtilen esaslara uyulur.
- a) Engelli öğrencilerin özel durumları ve farklılıkları dikkate alınır, kendilerine bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayan kişilerle eşit eğitim imkânları sağlanır.
- b) Engelli öğrencilere yönelik olarak alınacak kararlarda ve verilecek hizmetlerde, engellilere yönelik hizmet uzmanlarının; uzman sağlık personeli, engelli öğrenci danışmanı ile öğrencinin o sene öğretime devam ettiği birimin yetkilisi) katılımı sağlanır.
- c) Üniversitenin tüm birimlerinin engelli öğrencilere yönelik olarak yapmak istedikleri hizmet ve düzenlemelerde, Engelsiz Bakırçay Birimi'nin görüşü alınır.

İkinci Bölüm
ENGELSİZ BAKIRÇAY KOORDİNATÖRLÜĞÜ'NÜN
ORGANLARI VE FAALİYETLERİ

Madde 5- Engelsiz Bakırçay Birimi

Engelsiz Bakırçay Birim faaliyetlerini, İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığından sorumlu rektör yardımcısı başkanlığında ve sorumluluğunda yürütülür.

Madde 6-Engelsiz Bakırçay Birimi'nin Görevleri

(1) Engelsiz Bakırçay Birimi'nin görevleri şunlardır;

- a) İzmir Bakırçay Üniversitesi programlarına kayıt yaptıran engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada doğabilecek ihtiyaçlarını karşılamak, karşılaşılabilecekleri engelleri ve bunlara karşı alınması gereken önlemleri belirlemek ve bu engelleri ortadan kaldırmak için çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri yaptırmak,
- b) Engelli öğrencilerin akademik, fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde akademik programlarını sürdürmeleri için, hem devam ettikleri öğretim ortamının düzenlenmesini sağlamak, hem de özel ders materyallerinin, uygun eğitim, araştırma ve barınma ortamlarının hazırlanması konusunda kararlar almak,
- c) Yükseköğretim düzeyindeki öğrenci, öğretim elemanı ve idari personele yönelik, engellilik konusuyla ilgili faaliyetlerde bulunmak, engeli ve engelliği tanımlamak, bunun getirdiği mağduriyetleri ve yapılması gerekli düzenlemeleri içeren dokümanlar hazırlamak, bilinç düzeyini arttırmak, danışmanlık hizmeti vermek, gereken durumlarda hizmet içi eğitim sağlamak,
- d) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek ve yıllık bütçe tasarısını ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp İzmir Bakırçay Üniversitesi Rektörüne sunmak,
- e) Program ve projeler geliştirmek, seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek,
- f) Engelsiz Bakırçay Birimi'nin görev ve faaliyet alanına giren konularda konunun taraflarına yönelik yayın ve dokümanların yer aldığı öğrencilerin istek ve sorunlarını dile getirmelerine olanak sağlayan Üniversite web sitesinin erişilebilir olmasını sağlamak,
- g) Yönetim Kurulu'nun aldığı kararların ve belirlediği stratejilerin uygulanmasını denetlemek,
- h) Maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürmelerine yardımcı olacak gerekli araç ve gereçleri sağlamak,
- i) Öğrenim görmekte olan diğer öğrencilerle eşit şartlarda, aralarındaki fırsat eşitliğini bozmadan engelli öğrencilerin sınavla ilgili süre, mekan, materyal, refakatçi ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklar konusunda gerekli tedbirleri alıp, düzenlemeler yapmak,
- j) Topluma Hizmet Uygulamaları dersini alan öğrencilerin engelli öğrencilere yardımcı olmak amacı ile Engelsiz Bakırçay Birimi'nde uygulama yapmasını sağlamak,
- k) İstihdam olanakları ve mekânlara ilişkin konularda engelli öğrencilere bilgi vermek,

- l) Engelli öğrencilerin özellikle akademik yönden kendilerini geliştirebilmeleri için üniversitemizde gerçekleşecek faaliyetlerden faydalanmaları ve öğrenci topluluklarında aktif görev almalarını teşvik etmek,
- m) Rektörlüğe teslim edilen faaliyet ve değerlendirme raporlarının her yıl Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilmesini takip etmek,
- n) Engelli öğrencinin eğitim hayatına tam katılımını sağlamak amacıyla üniversite genelinde eğitim ve fiziki erişilebilirliği sağlamak için ilgili birimlerle (ilgili Akademik Birim ve Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı) gerekli tespitleri yapmak ve alt yapı çalışmalarını takip etmek,
- o) Engelsiz Bakırçay Birimi tarafından gerçekleştirilen tüm faaliyet ve çalışmaların kayıt altına alınıp raporlandırılmasını sağlamaktır.

Madde 7- Birim Koordinatörü:

(1) Koordinatör, İzmir Bakırçay Üniversitesi Rektörlüğü tarafından birimin faaliyet konuları ile ilgili alanlarda görev yapan üniversite akademik personeli arasından 3 (üç) yıl için görevlendirilir. Süresi dolan koordinatör yeniden atanabilir.

(2) Birim Koordinatörü görevleri şunlardır;

- a) Üniversite içi ve dışındaki faaliyetlerde Birimi temsil etmek,
- b) Engelsiz Bakırçay Birimi içi ve dışındaki diğer birimlerle işbirliği içinde, Birim faaliyetlerinin amacına uygun, düzenli bir şekilde yürütülmesini, değerlendirilmesini ve geliştirilmesini sağlamak,
- c) İlgili Rektör Yardımcısının uygun görüşünü alarak, Yönetim Kurulu'un toplantı gündemini hazırlamak ve üyelere duyurulmasını sağlamak,
- d) Birimin faaliyet alanları ile ilgili projeler geliştirmek ve geliştirilen projeleri kurula sunmak,
- e) Engelli öğrencilerden gelen talepleri kabul ederek Yönetim Kurulu'na sunmak, alınan kararları uygulamak,
- f) Yönetim Kurulu toplantılarını kayıt altına alarak, arşivlenmesini sağlamak,
- g) Yönetim Kurulu üyelerinin görüş ve önerilerini alarak, Birimin yıllık faaliyet programını ve değerlendirme raporunu hazırlamak,
- h) Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen yıllık faaliyet programını ve değerlendirme raporunu Rektörlüğe sunmaktır.

Madde 8- Engelli Öğrenci Danışmanları

- (1) Engelsiz Bakırçay Birimi ile Fakülteler/ Enstitüler/ Yüksekokullar/Meslek Yüksekokulları arasında iş birliğinin sağlanması için her birimden bir öğretim elemanı 'Engelli Öğrenci Danışmanı' olarak Fakülte dekanı/ Yüksekokul Müdürü/ Enstitü Müdürü tarafından 3 (üç) yıl süre ile atanır. Görev süresi biten danışman yeniden atanabilir. Üye görev süresi dolmadan ayrılırsa, kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir danışman görevlendirilir.

Madde 9- Üniversite Engelli Öğrenci Temsilcisi

- (1) Engelsiz Bakırçay Birimi'ne kayıtlı olan engelli öğrenci temsilcisi, üyeler tarafından en fazla oyu alarak, öğrencilik süresi ile sınırlı olmak üzere 1 (bir) yıl için seçilir. Engelli öğrenciler ile Engelsiz Bakırçay Birimi arasında gerekli koordinasyonu sağlamak üzere Birim Yönetim Kurulu'nda üye olarak görev alır.

Madde 10-Yönetim Kurulu Üyeleri ve Çalışma Usulü

- (1) Birim Yönetim Kurulu aşağıdaki üyelerden oluşur:

- a) **Başkan:** Sağlık Kültür Daire Başkanlığı'ndan Sorumlu Rektör Yardımcısı
- b) **Üye:** Engelsiz Bakırçay Birim Koordinatörü
- c) **Üye:** Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Birim sorumlusu
- c) **Üye:** Öğrenci İşleri Daire Başkanı
- d) **Üye:** Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanı
- e) **Üye:** Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanı
- g) **Üye:** Bilgi İşlem Daire Başkanı
- h) **Üye:** Engelli Öğrenci Danışmanı (Sağlık Bilimlerini temsilen)
- ı) **Üye:** Engelli Öğrenci Danışmanı (Sosyal Bilimlerini temsilen)
- i) **Üye:** Engelli Öğrenci Danışmanı (Fen Bilimlerini temsilen)
- j) **Üye:** Üniversite Engelli Öğrenci Temsilcisinden oluşur.

(2) Rektör Yardımcısı, Yönetim Kurulu'nun başkanıdır. Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi 3 (üç) yıldır. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir. Süresi dolmadan ayrılan Yönetim Kurulu üyesinin yerine kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üye görevlendirilir. Yönetim Kurulu'nun aldığı kararlar, bağlı olduğu Rektör Yardımcısı onayı ile yürürlüğe girer.

(3) Yönetim Kurulu, olağan olarak her akademik dönemde en az bir kez toplanır, gerekli olduğunda olağanüstü olarak toplanılır.

(4) Yönetim Kurulu, gerekli görmesi halinde, uzmanlığından veya bilgisinden yararlanmak amacıyla üniversitemiz akademik ve idari personeli toplantıya çağırabilir. Bu şekilde toplantıya katılan personel oy hakkına sahip değildir.

Madde 11- Yönetim Kurulunun Görevleri

- (1) Yönetim Kurulu'nun görevleri şunlardır;

- a) Birimin çalışma programının hazırlanması konusunda önerilerde bulunmak ve yeni düzenlemeler konusunda kararlar almak,

- b) Üniversite genelinde yapılan çalışmalar ve öğrenci başvurularını değerlendirmek ve uygulamaları denetlemek,
- c) Birimin yıllık faaliyet raporunu hazırlamak ve Rektörlüğe sunmak,
- ç) Birimin bütçe teklifini onaylamak,
- d) Gerektiğinde Üniversite Senatosuna ve Yönetim Kurulu'na engelsiz üniversite konusu kapsamında görüş iletmektir.

Madde 12-Engelli Öğrenci Danışmanlarının Görevleri

(1) Engelli Öğrenci Danışmanları üniversitedeki akademik ve idari birimlerinde Engelsiz Bakırçay Birimi'ni temsil eden sorumlulardır. Engelli Öğrenci Danışmanları Engelsiz Bakırçay Birimi'nin gerçekleştirmekle yükümlü olduğu görevleri kendi birimlerinde gerçekleştirmek üzere Engelsiz Bakırçay Birimi'ne karşı sorumludur. Fakültede bir dekan yardımcısı, enstitü, yüksekokul ve meslek yüksekokullarında bir müdür yardımcısı, daire başkanlıklarında bir şube müdürü, üniversite hastanelerinde bir müdür kendi birimlerinde Engelli Öğrenci Danışmanlarının görevlerini gerçekleştirmeleri için destek vermek üzere Engelsiz Bakırçay Birimi'ne karşı sorumludur.

Üçüncü Bölüm

ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN DERS VE SINAV UYGULAMALARINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Ders Uygulamaları

Madde 13- (1) Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için alınacak önlemler ile ilgili hususlar aşağıdaki gibidir.

(2) Genel Hükümler

- a) Öğretim elemanları Engelsiz Bakırçay Birimi tarafından gönderilen özel gereksinimli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- b) Ders programlarına “Engel durumunuzdan ötürü herhangi bir akademik uyarlamaya ihtiyaç duyuyorsanız lütfen benimle iletişime geçiniz” cümlesi eklenir.
- c) Özel gereksinimli öğrenciler, talepleri ve gerekçeleri Engelsiz Bakırçay Birimi Yönetim Kurulu tarafından uygun bulunması halinde, kısa süreli olarak bölümleri ile ilgili dersleri, ikinci öğretim veya Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi ders programlarından takip edebilirler.
- d) Eğitim-öğretim yılı başında Engelsiz Bakırçay Birimi tarafından özel gereksinimli öğrencilere oryantasyon toplantısı yapılır.

e) Özel gereksinimli öğrencilere verilen ödev ve projeler bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.

(3) Görme engelli öğrenciler için;

a) Dersin içeriğinde yer alan resim, grafik, tablo gibi görsel materyallerin sesli olarak betimlenmesine özen gösterilir.

b) Az gören öğrencilerin öğretim görevlisini ve tahtayı iyi takip edebileceği bir yere oturması sağlanır ve uygun oturma düzeni oluşturulur.

c) Derslerde ses kaydı yapılmasına izin verilir, öğretim elemanının ses kaydının özel kalmasıyla ilgili kaygıları varsa öğrenciden kaydın başkasıyla paylaşılmayacağına ilişkin taahhüt alınır.

d) Bilgisayarla yapılan uygulamalı derslerde hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin kullanabileceği bilgisayarlar bulundurulur. Bu bilgisayarlara erişilebilirliği sağlayan gerekli programlar yüklenir ya da gerekli donanım takviyesi yapılır.

(4) Konuşma engelli öğrenciler için;

a) Konuşma zorluğu olan öğrenciler için özellikle sözlü sunumlarda ek süre verilmesine ya da görsel ve yazılı ifadenin tercih edilmesine özen gösterilir.

b) Derste söz aldığında, dikkatinizi verin, acele etmeyin ve kişiye konuşabilmesi için yeterli süre tanıyın.

c) Öğrencinin söylediğini anlamadıysanız tekrarlamasını isteyebilirsiniz.

d) Kısa cevaplar verebileceği sorular yöneltir.

e) Öğrencinin iletişimini kolaylaştıracak araç ve gereçler (bilgisayar, vb.) kullanması desteklenir.

(5) İşitme engelli öğrenciler için;

a) Çok az işiten öğrencinin, sınıfta ders veren öğretim elemanını duyabilecek ve diğer seslerden etkilenmeyecek şekilde oturması sağlanır.

b) Duyuruların tahtaya yazılmasına özen gösterilir.

c) Ders anlatımının yazılı anlatımlarla ve tekrarlarla desteklenmesi sağlanır.

d) Öğrenci dudak okuyorsa, öğretim elemanının dersi öğrenciye dönük bir şekilde anlatmasına özen gösterilir.

e) Derste bir video, film, vb izletilecekse bu görsel materyalin altyazılı olması sağlanır.

f) İşitme cihazı kullanan öğrencilerin talebi doğrultusunda dersliklerdeki arka plan gürültüsünü ve yansımayı azaltan FM (Frequency Modulation) sistemleri temin edilir.

(6) Bedensel engelli öğrenciler için;

- a) Öğrencinin engeliyle ilgili olarak sınıfta (oturma düzeni, özel masa-sandalye konması, vb) oluşturulan düzenin devamlılığının kontrol edilmesi sağlanır.
- b) Öğrenciye kullandığı yardımcı cihazlarla ilgili gerektiğinde yardımcı olunur.
- c) Öğrenci ellerini kullanamıyorsa derslerde not tutulması ile ilgili kendisine yardımcı olacak bir kişinin görevlendirilmesi sağlanır veya ders notları yazılı olarak verilir.
- d) Dersler için bir binadan diğerine gitme, ders aralarında sınıf dışına çıkma, yemekhaneye gidip gelme gibi bazı işler için daha fazla efor ve zamana ihtiyaçları olabileceği ve tüm bunların neticesinde daha fazla yorgunluk sergileyecekleri göz önünde bulundurulur, bunun için ek süre tanınması gerekebilir.

(7) Disleksi sorunu olan öğrenciler için;

- a) Öğrenci not alma güçlüğü yaşıyorsa, dersin kaydı için özel bir izin verilir.
- b) Disleksik öğrencilerin siyah-beyaz renklerini algılama problemi yaşaması nedeniyle, beyaz tahtada renkli kalem kullanılmasına özen gösterilir.
- c) Derslerdeki uzun okuma listeleri disleksik öğrenciler için altından kalkılamaz bir yük olabilir. Bu nedenle, okumaların hangi sıra ve öncelik içinde yapılabileceği konusunda ilgili öğretim elemanı tarafından gerekli hazırlıklar yapılır.
- d) Derse daha hazır gelme ve dersi takip edebilme imkanı sağlanması için okuma parçaları, ders notları, power point sunumları, disleksi sorunu olan öğrenciye daha önceden ulaştırılır. Eğer power point sunumlarının önceden verilmesi mümkün değilse, derse başlarken, derste hangi konuların anlatılacağı belirtilir ya da ana başlıkların tahtaya yazılması sağlanır.
- e) Disleksik öğrencilerin sınıfta veya seminerlerde “bir okuma parçasını”, başkalarının önünde yüksek sesle okumalarının istenmemesi konusunda hassas davranılır.
- f) Matematik derslerinde, derste kullanılan matematiksel terimlerin açıklanmasına ve öğrencilerin konuyu anlaması için ek alıştırmalar verilmesine özen gösterilir.
- g) Disleksik öğrencilerin derste dikkatlerinin toplanması için, görsel sunumlarda satır arasının ve harf büyüklüğünün arttırılması sağlanır.

(8) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için;

- a) Öğrencilerle bire bir görüşülerek motivasyonlarını yüksek tutabilmeleri için destek verilir.
- b) Derslerde ses kaydı yapılmasına izin verilir.
- c) Yazılı dokümanların elektronik formatta öğrenciye verilmesi sağlanır.
- d) Dersle ilgili dokümanların dersten önce öğrenciye verilmesi sağlanır.

e) Öğrencinin ihtiyacı olduğunda ara kullanması için gerekli tedbirler alınır.

(9) Öğrenme güçlüğü (Zihinsel yetersizlik) olan öğrenciler için;

a) Ders içeriğinin öğrenciye oldukça ayrıntılı şekilde verilmesiyle ilgili gerekli önlemler alınır.

b) Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için, dersle ilgili etkinliklerin zaman ve sırasının belirtilmesi sağlanır.

c) Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere, okuma materyalleri listesinin dönem başında verilmesi için gerekli tedbirler alınır.

d) Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere verilecek ödevlerle ilgili; ek süre verilmesi veya kapsamlı bir ödevin parçalara bölünerek verilmesi konusunda hassas davranılır.

e) Öğrencinin ders sırasında konuyu anlayabilmesi için hesap makinesi, bilgisayar vb teknolojik aletleri kullanmasına imkân tanınır.

(10) Süreğen Hastalığı olan öğrenciler için;

a) Sağlık sorunu olan özel gereksinimli öğrencilere, kullandıkları ilaçları gerektiğinde ders sırasında almalarına izin verilir.

b) Ders esnasında ihtiyaç duyulması halinde, öğrencilerin karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, dersten bir süreliğine çıkmasına izin verilebilir.

c) Diyabet veya epilepsisi olan öğrencilerin nöbetleri veya belirtileri açıkça görülmeyebilir. Kronik ağrılar, kafa yaralanmaları, kan hastalıkları, böbrek hastalıkları, artirit gibi sorunlar kişinin günlük yaşamlarını derinden etkileyebilir. Öğrenci hastalığından dolayı yorgun ve stresli olabilir veya kullandığı ilaçlardan dolayı dalgın veya uykuya meyilli olabileceği göz önünde bulundurularak gerekli tedbir alınır.

d) Bi-polar bozukluk, şizofreni, depresyon ve anksiyete gibi uzun süreli ruhsal bozuklukları olan öğrencilerin destek ihtiyaçları, başa çıkma stratejileri bireyden bireye ve zaman zaman değişir. Bazı öğrencilere sadece stresli zamanlarda destek gerekebilirken bazılarında da tüm ders veya dersler boyunca destek gerekebilir. Aynı tanıyı alan öğrenciler aynı problemleri yaşamaz veya aynı desteğe ihtiyaç duymazlar. Bundan dolayı her öğrenci için ayrı bir danışmanlık alınmalıdır.

(11) Asperger Sendromu veya diğer Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı öğrenciler için;

a) Bu öğrenciler metaforlar, espriler ve deyimler gibi dilin inceliklerini anlamada zorluklar yaşarlar ve söylenenleri tam/birebir anlamıyla anlarlar. Bu tür ifadeleri yanlış anlamaları durumunda örneklerle açıklama yaparak anlamalarına yardımcı olunmalıdır.

b) Jest, mimik ve vücut diline dayalı iletişimi anlamakta zorlanabilir veya hiç anlamayabilirler. Bu nedenle iletmek istediğimiz mesajı sözel olarak ve net ifadelerle de söyleyerek anlamasına yardımcı olunmalıdır.

c) İletişimde yaşadıkları zorluklardan dolayı, Asperger sendromlu öğrencilerin sosyal aktiviteler, grup çalışmaları gibi çalışmalara katılmada motivasyon yetersizliği olabilir. Bu çalışmalar için sınıf arkadaşlarının desteği sağlanabilir ve grup çalışmalarına katılımı kolaylaştırıcı önlemler alınmalıdır.

d) Empati kurmada ve başka bir bakış açısıyla değerlendirmede zorluklar yaşarlar. Bu nedenle sosyal durumları, farklı yaklaşımları anlamakta zorluk yaşayabilirler. Bu konularda somut örnekler vererek anlamalarını kolaylaştırıcı olunmalıdır.

e) İlgilendikleri konularda obsesif olabilirler. İlgilerini çekmeyen konulardaki derslerde motivasyon sorunları yaşayabilirler. Derslerin bazılarında veya bazı konularda motivasyon sağlamak için ilgi çekici araştırma ödevleri vermek gibi yollar denenmelidir.

f) Derslerdeki rutinler beklenmedik bir şekilde değiştiğinde kaygıları artacaktır. Bu nedenle ders programında veya sınav tarihlerinde yapılacak değişiklikler önceden ve mümkünse yazılı olarak bildirilmelidir.

g) Genellikle yazmaktan hoşlanmazlar ve yazıları okunaksızdır. Derslerde not tutmakta başarılı olamazlar. Ders notlarının önceden yazılı olarak verilmesi, önemli yerlerin vurgulanması sağlanmalıdır.

h) Gürültü, aşırı kalabalık veya başka bir nedenle, kaygılarının arttığı ve aşırı stresli oldukları zamanlarda dersten çıkarak sessiz bir yere gitmelerine izin verilmelidir.

Sınav Uygulamaları

Madde 14- (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için alınacak önlemler ile ilgili hususlar aşağıdaki gibidir.

Sınav görevlilerince sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları vb. gibi duyurular engel grupları göz önünde bulundurularak yapılır.

(2) Görme engelli öğrenciler için;

a) Öğrencilerin talebi ve Engelsiz Bakırçay Birimi'nin uygun bulması halinde bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır.

b) Öğrencinin talep etmesi halinde sınav materyali büyütülerek basılır.

c) Gereken durumlarda, sınavlarda öğrenciye bir okuyucu olarak araştırma görevlisi desteği verilir.

d) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilir (sınav süresinin 1/3'ü kadar)

e) Gereken durumlarda uygun koşullar sağlanarak sınavlarda dizüstü bilgisayar kullanımına izin verilir.

f) İhtiyaç duyulması halinde öğrencilerin yardımcı araç gereç ile (teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç, vb) sınavlara girmeleri sağlanır.

g) Öğrencinin durumuna ve dersin kapsamına göre sözlü sınav uygulamasının tercih edilmesi durumunda gerekli önlemler alınır.

h) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.

(3) Konuşma engelli öğrenciler için;

a) Konuşma zorluğu olan öğrenciler için özellikle sözlü sınavlarda ek süre verilir ya da görsel ve yazılı ifadenin tercih edilmesi sağlanır.

(4) İşitme engelli öğrenciler için;

a) İhtiyaç duyulması halinde öğrencilerin yardımcı araç gereç ile (işitme cihazı, vb) sınavlara girmeleri sağlanır.

b) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilir (sınav süresinin 1/3'ü kadar).

c) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.

(5) Bedensel engelli öğrenciler için;

a) Bedensel engelli öğrencilerin sınavları, mutlaka erişilebilir ortamlarda yapılır.

b) Öğrenci ellerini kullanamıyorsa sınavlarda cevapların yazılmasıyla ilgili kendisine yardımcı olacak bir kişi görevlendirilir.

c) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilir (sınav süresinin 1/3'ü kadar).

(6) Disleksi sorunu olan öğrenciler için

a) Yapılan sınavda (yabancı dil veya başka bir konu), eğer “imla hataları” özellikle sınavın bir parçası değilse bu husus dikkate alınarak sınav değerlendirilmesi yapılır.

b) Sınav ya da ödevleri değerlendirirken, mümkün olduğunca olumlu geri dönütler yazmaya gayret edilir, utandırıcı geri bildirimler yazılmasından kaçınılır.

c) Sınavları ya da ödevleri değerlendirirken, “kırmızı kalem” kullanılmamasına, düzeltmelerin ya da dönütlerin başka renkte bir kalemle yapılmasına özen gösterilir.

d) Sınavlarda ya da derslerde, tabloların ya da grafiklerin daha görünür ve fark edilir kılınmasına dikkat edilir.

e) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilir. (sınav süresinin 1/3'ü kadar)

f) Sınavlarda kullanılan “optik formlar” disleksik öğrenciler için çok iyi olmayabilir. Bu nedenle işaretlemelerini kitapçık üzerinde yapmalarına izin verilir.

g) Özellikle dil sınavlarının “dinleme” bölümlerinde; öğrencinin teypten dinleyeceği parçanın, gözetmen tarafından ara ara durdurulmasına ve bu durdurma süresi içinde öğrencinin not almasına daha sonra da sorularını yanıtlamasına izin verilir.

h) Dil sınavlarının “Okuma” bölümünde parçalar uzun olduğu zaman, “dinleme” bölümüne benzer bir uygulama yapılır.

i) Dil sınavlarının “Yazma” bölümü için, öğrencinin özel durumu göz önünde bulundurularak ek süre verilir.

j) Öğrencinin dikkatini toplamasına yardımcı olunması için sınavın sakin, sessiz bir yerde yapılması ve öğrencilerin talebi ve Engelsiz Bakırçay Birimi’nin uygun bulması halinde bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır.

k) Öğrenci “yazma” problemi yaşıyorsa, cevaplarını yazmak üzere; “okuma” problemi yaşıyorsa, soruları okumak üzere bir araştırma görevlisi görevlendirilir.

(7) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için;

a) Öğrencinin gereksinimi ve isteği dikkate alınarak sınavların ayrı yapılması için gerekli önlemler alınır ve sınavlarda ek süre verilir.

b) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.

c) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulaması tercih edilir.

(8) Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için;

a) Öğrenciniz yazılı anlatımda güçlük yaşıyorsa sözlü sınavlar, kısa yanıtlı ve boşluk doldurmalı sınavlar tercih edilir.

b) Öğrencinin sınavı gerekirse bireysel olarak yapılır.

c) Sınava başlamadan önce öğrencinin sınav sorularını anlayıp anlamadığı kontrol edilir, sınav sorularını kendi cümleleri ile ifade etmesine imkân tanınır.

d) Matematik, fen ve teknoloji gibi derslerde sınav sonuçlarını değerlendirirken, yalnızca sonuca değil, yaptığı işlemlere de puan verilir.

(9) Süreğen Hastalığı olan öğrenciler

a) Özel gereksinimli öğrencilere kullandıkları ilaç, tıbbi malzeme vb ile sınava girmelerine izin verilir.

b) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin, karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav görevlisi tarafından izin verilebilir.

(10) Asperger Sendromu veya diğer Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı öğrenciler için

a) Genellikle yazmaktan hoşlanmaz ve yazıları okunaksız olur, bu nedenle;

1. Klasik sınav yerine testler veya kısa cevaplı sorular tercih edilmelidir.

2. Araştırma ödevleri gibi ev ödevlerini bilgisayarla yazmasına izin verilmelidir.

b) Sıkışık ortamlar, aşırı sıcak veya havasız ortamlar, bazı parfümler, vb anksiyetesini arttırıp, huzursuz davranışlara neden olabilir. Öğrencinin gereksinimi ve isteği dikkate alınarak sınavların ayrı yapılması için gerekli önlemler alınır.

c) Sözlü sınavlarda kullanılan dilin soyut olmamasına dikkat edilmeli ve soruyu anlayıp anlamadığından emin olunmalı, gerekirse daha basit bir dille soru tekrarlanmalıdır.

Madde 15-Ders Muafiyeti ve İntibak

(1) Engelli öğrencilerin özel durumları nedeniyle almaları mümkün olmayan teorik ve uygulamalı dersler için muafiyet yerine, öğrencinin durumuna göre engelli öğrenci danışmanın ve dersi veren öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda ilgili birimin yönetim kurulu kararı ile başka bir ders aldırılır veya bunun mümkün olmadığı durumlarda öğrencinin muaf tutulması sağlanır.

Madde 16 –Akademik Destek

(1) Engelli öğrencilere, talepleri halinde akademik birimi tarafından gerekli görülen durumlarda ve/veya ders çalışma konusunda kısmi zamanlı veya gönüllü öğrenci destek hizmeti verilebilir. Bu hizmetin sağlanması için;

a) Akademik Birimler, her akademik yılın başında engelli öğrenci ihtiyacına göre Üniversiteden kısmi zamanlı öğrenci talebinde bulunur.

b) İlgili akademik birim tarafından verilen kısmi zamanlı öğrenci veya topluma hizmet dersi alan öğrenci, engelli öğrencinin eğitim gördüğü alanda olmalıdır.

c) Akademik Birimler ve engelli öğrenci danışmanları, engelli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, tahsis edilen kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencilerin verecekleri destek hizmetini koordine eder.

Dördüncü Bölüm

HİZMETLERE ERİŞİM

Madde 17- (1) Engelli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve kampüs yaşamlarının olumsuz etkilenmemesi için mimari erişilebilirlik yanında, bilgiye erişimleri ve sağlık, sosyal ve kültürel hizmetlere erişimleri sağlanır. Erişim hizmetleri sırasıyla Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı ve Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından 18, 19 ve 20. maddelerde yer alan esaslara göre yürütülür.

Madde 18-Mimari Erişilebilirlik

(1) Engelli öğrencilerin Üniversitenin açık ve kapalı mekanlarında güçlük çekmeden erişimlerinin sağlanması için aşağıdaki düzenlemeler yapılır:

- a) Üniversitenin yeni yapılanmasında yer alacak tüm mimari alanlar, özel bir ek tasarıma veya düzenlemeye gerek duyulmaksızın, mümkün olduğunca (engelli öğrenciler de dikkate alınarak) herkes tarafından kullanılabilir şekilde, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak tasarlanır.
- b) Mevcut ve tarihi binalarda mimari erişilebilirliğe ve dersliklere yönelik ulusal ve uluslararası standartlar göz önüne alınarak, yapı ya da mekâna uygun ve uyarlanabilen projelerle gerekli tadilatlar yapılır.
- c) Hareket engeli olan öğrenciye mevcut asansörlerin kullanımı için izni verilir.
- d) Engelli öğrencinin kayıtlı olduğu birime ulaşımı konusunda üniversite imkanları ölçüsünde destek sağlar.
- e) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersliklerini kimsenin yardımı olmadan bulabilmeleri için binalar içinde, sesli yönlendiriciler, hissedilebilir yüzey, kabartma yazı, vb. gibi gerekli tedbirleri alınır.
- f) Bu maddedeki tedbirlerin alınması Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı sorumluluğundadır.

Madde 19 -Bilgiye Erişim

(1) Üniversitenin kullandığı tüm elektronik sistemler ve teknolojiler engelli öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenlenir. Engelli öğrencilerin Üniversitenin web tabanlı hizmetlerine erişebilmeleri için verilen bütün web hizmetleri W3 standartları göz önünde bulundurularak hazırlanır. Üniversite web sitesi ana sayfası, Üniversiteye bağlı birimlerin internet sayfaları, öğrenci otomasyon sistemi ve web tabanlı eğitim yapan bölümler gelişen ve değişen teknolojiler kullanılarak geliştirilir ve düzenli olarak güncellenir. Gerekli düzenlemeleri yapmak Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının sorumluluğundadır.

(2) Engelli öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlerin kütüphanelerinden talep ettikleri yayınlar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na uygun olarak istedikleri formatta çoğaltılır veya ödünç olarak verilir.

(3) Engelli öğrencilerin dersleriyle ilgili ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunacak her türlü materyal, talebi doğrultusunda öğrencinin istediği formatta (MP3, Braille, MS Word, PDF vb.) hazırlanır.

Madde 20- Sağlık, Sosyal ve Kültürel Hizmetlere Erişim

(1) Üniversitede eğitim gören engelli öğrencilerin üniversiteye ait sağlık, sosyal ve kültürel hizmet sunumlarından öncelikli olarak yararlanmaları için gerekli düzenlemeleri yapmak Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığının sorumluluğundadır.

(2) Üniversite, engelli öğrencilerin yaratıcı, sanatsal ve entelektüel kapasitelerini geliştirme ve kullanmaları için imkanlar ölçüsünde gerekli olanakları sağlar.

(3) Engelsiz Bakırçay Birimi maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin burs ve yurt ihtiyaçlarının karşılanması için danışmanlık hizmeti verir.

Beşinci Bölüm

ÇEŞİTLİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 21-İyi Tutum

(1) Üniversitede görev yapan her düzeydeki akademik ve idari personel engelli öğrencilere iyi tutum sergilemelidir.

(2) Akademik ve idari personel, iyi tutumla ilgili Birim tarafından yürütülen bilinç düzeyini artırma amaçlı hizmet içi eğitimlere katılmakla yükümlüdür.

(3) Akademik personel sınav ve ders uygulamalarına yönelik engel gruplarına uygun materyal hazırlama ve danışmanlık konusundaki hizmet içi eğitimlere katılmakla yükümlüdür.

Madde 22-Hizmetlerden Yararlanma

Bu Yönergede belirtilen hizmetlerden yararlanılabilmesi için İzmir Bakırçay Üniversitesi'nde eğitim alan engelli öğrencilerin, Engelsiz Bakırçay Birimi'ne yazılı olarak başvurması gerekir. Öğrencinin başvurusunda engellilik durumuna ilişkin sağlık raporunu ibraz etmesi gerekir.

Madde 23- Hüküm Bulunmayan Haller

Bu yönergede hüküm bulunmayan hallerde, engelli öğrencilerin kayıtlı oldukları birimlerde kendileriyle ilgili oluşan sorunlar hakkında ilgili Akademik Birimin alacağı kararlar veya yapacağı düzenlemeler için Birimin görüşü alınır.

Madde 24- Yürürlük

Bu Yönerge, İzmir Bakırçay Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Madde 25- Yürütme

Bu Yönergenin hükümlerini İzmir Bakırçay Üniversitesi Rektörü yürütür.